

www.e-rara.ch

[Memoria artificiosa]

Umhauser, Christianus

[Basel], [um 1500]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-7096>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Clarissimo ac Integerrimo Juris con-
sulto dño **E**uerrado **B**eitinger **A**triusq;
Esure doctori celeberrimo **O**razori facu-
dissimo **C**ristianus **A**mbauser. **S. P. dicit.**

Preclare lumē et ornamētū philosophorū
plato posteris tradidit qđ **E**ximīa elegās nītida corpīs pul-
chritudo. caduci honores **I**mples ac florētes diuitie breui di-
labūt **L**ittere. ꝑo nec naufragio nec tēporū vi nec aliq̃ violen-
tiorū fortūe offēsa amittūt q̃ in p̃speris ornamētū in aduersis
solatiū certissimū prestāt docēt etiā instruit mortales. **L**uxu-
riā spernere. **I**racūdiā refrenare et paupertatem equis oculis
aspicere et sicut medicina corporū ita lrē animorū medelā pol-
licent. **Q**uare cū tā dulcissimus et vberissim⁹ fruct⁹ ex lris
p̃cipiat. omēs artes q̃ ad illarū illustrationē p̃tinēt exactissi-
mo studio. sūma vigilātia p̃discēde sunt. **I**n primisq; erudi-
torū cōsensu. **A**rtificiosa memoria ab eminētissimis **A**uctori-
bus diuino fauore inuēta affert oībus liberalibus doctrinis
splēdidissimū ornamētū **N**ā vt elegāter testat. **Q**uintilian⁹
Omnis disciplina memoria p̃stat. frustra q; docemur si qđ au-
dim⁹ p̃terfluat. et exēploꝝ legū respōsoꝝ dictoꝝ bñq; factoꝝ
eadē illa vis representat. et optimo iure hic thesaur⁹ eloquētie
dicit. **Q**uid enim p̃dest oratori prudēter inuenisse, et oratio-
nem nitore ac claritate sermōis illustrasse nisi illū vberimū
facūdie riuū memoriē lumē accēderet. **I**taq; cū mihi p̃spectū
et exploratū sit te esse virū eminētissimo ingenio. exq̃sītissima
doctrina. florēti facūdia. summa integritate et hūanitate pre-
ditū et de me in primis benemeritū et mei noīs amātissimū p̃
decore ac ornamēto illoꝝ qđ eximio litterarū amore flagrant
breue opusculū de **A**rtificiosa memoria ex illustrib⁹ auctori-
b⁹ significāter excerptū. exarauī. qđ p̃pter tua erga me am-
plissimia merita. singularem erga omēs studiosos obseruantī
am tibi dedico ac offero quaten⁹ sub tui clarissimi nominis
patrocinio cū minori obtrectatoꝝ offēsa qđ etiā op̃rie dicti gra-
tiam minime referunt in publicum emanaret. **T**ale decus et
p̃sidiū studiosorum.

Artificiosa memoria ex **Marco Tuli**o
Quintiliano Et clarissimo **Utriusq** **Censure Doctore** et mi
lite **Domino petro Rauenna** ab oratore **Cristiano Umbau**,
ser exactissima diligentia excerpta et composita.

Ars ista constat ex locis et imaginib⁹ **Lo**
ca sunt tanquā carta seu alia materia in qua scribimus **Ima**
gines sunt **Similitudines rerū** quas memorie volumus co
mendare. **Intra** cameratum locū et in parietibus constituas
fundamenta verbi gratia. **Angulum. Fenestrā. Januā. De**
cimus et **Quintus** locus significanter in memoria habeatur
et aliquo illustri signo notet. **Locos** oportet ex ordine cōpa
re. et egregie notare obmissis oībus q̄ in medio sunt **Dissimī**
les forma et natura **Loci** cōpandi sunt. ne locorū similitudo
aciem **Intentionis** abrūpat **Et** magnitudine modica et medi
ocres locos habere oportet.

Intervalla locorum mediocria esse oportet. **Tri**ū vel quin
q̄ pedum. quia nimia distantia memoriā naturalem turbat
Loca non sint nimis alta. qz volo qd homines p̄ imagini
bus possint. **L**oca tangere possunt. **Cū** quinq̄ v^l decē termi
nos. **L**ocis tradidisti. repetas terminos in quinto loco situa
tos. et sic a decimo ad vicesimū **O**mni mense ter vel quater.
Loca repetenda sunt. qz repetitio locorū nullo precio emi
potest. **T**erminis historijs. quas perpetuo memorie cōmen
dare volumus ppria et priuata loca cōparanda sunt. ne alio
rum nominū collocatio memorie naturalis iacturam faciat.
Qui multa voluerit. meminisse. multa loca sibi cōparare de
cet. **I**mago vt prius testatus sum. est **S**imilitudo et signi
ficatio rei. quā volumus locis tradere **V**erbi gratia. **S**i vel
lem commemorare medicū. cōstituo ad **L**ocū medicum mibi
cognitū. mirabili veste indutū. vrinale in manu habentem.
et aliquid mirabile agentē. **I**magines debēt esse rare. mira
biles inusitate. iocose. horrede. et semp aliquid agētes in lo
co. et debemus eis attribuere. egregiā pulchritudinem. aut
vnicā turpitudinē. et eas corona aut veste exornare. **U**tilis
simū est qd maximī auctores testatur. vt boies et psonas co
gnitas p̄ imaginibus accipiam⁹. ille etenim fortissime vt ex

pertus sum memoriā excitāt. Insup sibi quēq; conuenit suo arbitrio z comodo. **I**magines cōperare. quia interdum vna imago est mihi diligēter norata illa nō videtur insignis alijs **C**ōstituēde etiā sunt z comemorāde imagines psonales z que semp in locis manebūt. z erūt custodes z dñi locoz. ille cū fuerint diligēter memorie cōmēdate hoīez promptum disertū et festinum in memorando reddunt.

Si mihi in cōuētū p̄statiū viroz nomen ppriū noīat tunc colloco amicū illud nomē habentē. z ibi aliqd mirabile agētem z locū tāgētem. Si volo comemorare vestē vel **C**itharā cōstituo illā ad locū. z qā p se moueri nō potest oportet qd ab alio moueat. accipio psonā cognitā q cū ridiculoso vl hoz rēdo gestu **C**itharā tāgit. **N**omina opidorū castroz. nec nō terminos ignotos veluti bos trab eleganter z venuste comemorare possum? ex similitudine alphabeti. **P**ro littera **A**. **A**nthoniū accipio. pro littera **B**. **B**enedictū. **A**rticuli in forma locis tradēdi z illoz similes imagines cū psonis cognitis in fundamētis collocāde sunt. et comemoratis quinq; **A**rticulis illos repeto cum imaginibus adiunctis.

Historia in ptes diuidēda. z cū imagine psonali eximia ridiculosa. z inusitata locis cū summa industria tradēda. et in hystoria nō est affectata vel imaginaria imago ponenda: nisi qd hystoria sonat z eius ptes ex ordine in locis constituende sunt. **A**uctoritates z **C**armina **S**plendide venuste et diserte ex veterū p̄ceptiōib? tripliciter comemorant **S**ētentia. **L**ocatiōe primī termini. **N**ec nō. quādo **A**uctoritates in primis cū maxima attētiōe ter plecte sunt. tunc **L**ocis trado. adhibita imagine scz principaliores terminos carminis vel auctoritatis primū mediū z vltimū illi? sētētie verbū. tunc medie z sup̄uātanee dictiōes naturalis memorie subsidio mihi spōte occurrūt. **I**n omni disciplina infirma est art? p̄ceptio si ne sūma assiduitate exercitatiōis. tū in memorijs minimum valet doctrina nisi industria z exercitatiōe cōprobeat. **P**incipia legū z capituloz elegāter possum? locare ex sono vocis gestu. corporis z **S**imilitudine z alphabeto.

Exempla artis memoratiue.

pro Rubricis vtriusq; iuris duas imagines cōmunis ponere soleo. Si enī meminisse voluero Rubricā de Trāsfactionib⁹ Thomā ranas habētē colloco. vñ gestū corpīs. pono enī duos qui diu litigarūt a lite recessisse fingō. ⁊ alterū alteri signū pacis p̄bere. hec est pulcherriā imago Rubrice de trāsfactiōib⁹. Numerorū imagies ita collogant̄ pro. 1. numero accipio Baculū. p. 2. Anserē p. 3. Serpētē p. 4. Farcimē p. 5. Falcē p. 6. Tubā cū Sacco p. 7. Circulū p. 8. Athenam parūā p. 9. Baculum episcopalem pro 10. Crucē pro 100. Cuenradum. Finis huius Artificiose memorie.

Exempla artis memoratiue De sono Vocis: Gestu corpis: De similitudine: De alphabeto.

Sonus vocis viue est Quādo amicus haberet in puerbio. Sancte deus. volēs ergo collocare nomē. Sāc⁹. Amicū ad locū constituo q̄ frequēter vñ tali puerbio. Sancte deus.

Sonus vocis lralis Est Si vellē cōmemorare Tabernaculū Et si psalteriū mihi familiare eēt: tūc p illo terminō vñficulūz psalterij ad locū p̄stituo. Dñe q̄s habitat ī tabernaclo tuo. ⁊ c. Gestus corpis est qñ sit gest⁹ in dictione cōprehēs⁹ vt p vbo Spolio amicū ad locū pono q̄ aliū spoliet. p illo nomine Iustitia Iudicē mihi notū tenentē libram. ad locū p̄stituo.

Similitudine ita collocationem facio. Quādo habeo aliq̄ dictionē in lris similē licet in significationē dissimilē. tunc illā ad locū p̄stituo. Exēplū p vbo cano. canē colloco. p Anapestis Annam q̄ habet pestem. pro Casimero Selem marinus cōmedentem caseum.

Alphabeto Ita collationē facio. Quādo vellē cōmemorare Trāsfacta p Alphabetū. Accipio imaginē prime lfe. ⁊ sequētis syllabe. Et illā ad locū pono. Exēpli gratia Trāsfacta. Thomā ad locū pono habētē ranas in Sacco. Sicut Amo pono anthoniū voluentē molā in loco. Finis.

